

ՇՏԱՊԲՈՒԺՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԲԺՇԿԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳՆ ՈՒՇԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Գործունեության ընթացակարգի նպատակն է արդյունավետ դարձնել շտապբուժօգնության (ՇԲՕ) անձնակազմի աշխատանքն ուշագնացությունների ժամանակ: Ընթացակարգը կազմված է ԱՄՆ Հյուսիսային Կարոլինայի ՇԲՕ 2012թ ուղեցույցների հիման վրա:

Գիտակցության ժամանակավոր կորուստները՝ ուշագնացությունները կարող են հանդիպել մի շարք հիվանդությունների, հիվանդագին վիճակների, վնասվածքների ժամանակ:

1. Տեղանքի գնահատում

- 1) Գնահատել տեղանքի անվտանգությունը
- 2) Զննել տեղանքը տվյալ վատթարացման հետ հնարավոր կապ ունեցող իրերի առումով՝ դեղորայք, ներարկիչներ և այլ:

2. Տուժածի վիճակի գնահատում և հիվանդության պատմության հավաքագրում

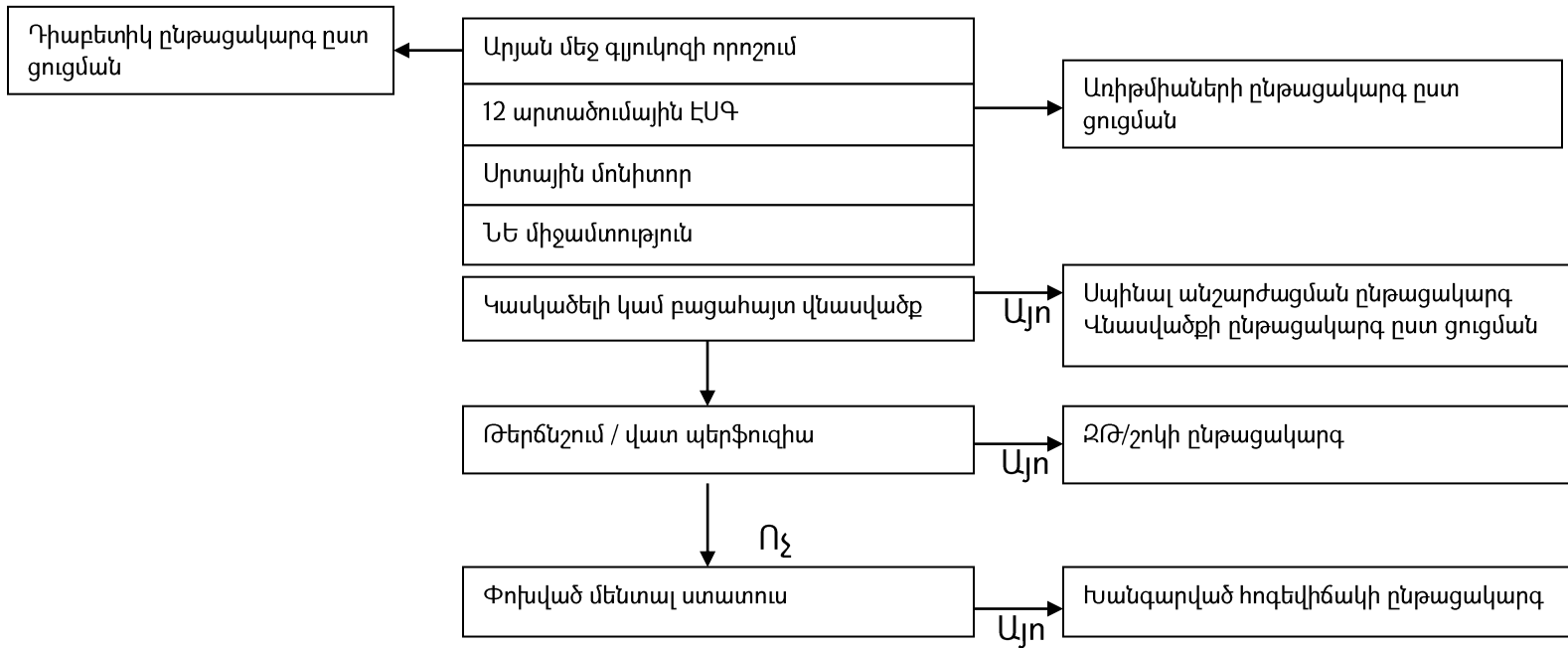
- 1) Զննել/ուշադրություն դարձնել հետևյալ նշանների վրա՝
  - Գիտակցության կորուստ վերականգնումով
  - Գլխապտույտ
  - Սրտխփոց, դանդաղ կամ արագ անոթազարկ
  - Անկանոն անոթազարկ
  - ԶՃ անկում
- 2) Հավաքագրել հիվանդության հակիրճ պատմություն
  - Սրտային անամնեզ, ինսուլտ, ցնցումներ
  - Գաղտնի արյունահոսություն
  - Կանացի. Վերջին դաշտան, վագինալ արյունահոսություն

- Հեղուկի կորուստ. Սրտխառնոց, փսխում լուծ
- Դեղորայք

3) Հավաքագրելով պացիենտի ախտանիշները, հիվանդության պատմությունը, տարբերակիչ ախտորոշում անցկացնել ուշաթափության հնարավոր պատճառ հանդիսացող հետևյալ հիվանդագին վիճակների միջև՝

- Վազովազալ
- Օրթոստատիկ հիպոտոնիա
- Սրտային սինկոպե, նախասրտերի շողացում
- ԹՁԹԷ
- Որովայնային աորտայի անևրիզմա
- Միզարձակման / դեֆեկացիայի սինկոպե
- Հոգեկան
- Ինսուլտ
- Հիպոգլիկեմիա, հիպերգլիկեմիա
- Ցնցումներ
- Շոկ (նայիր շոկի ուղեցույցը)
- ՍԱՏ արյունահոսություն
- Տոքսիկ (ալկոհոլ)
- Դեղորայքային ազդեցություն
- ԳՈՒՎ

3. Բուժօգնություն տեղում և տեղափոխման ընթացքում.

3. Կարևոր նշումներ

- 1) Վնասվածքի նշանների և ախտանիշների գնահատում, եթե առկա է կամ ենթադրվում է կապ ուշագնացության հետ
- 2) Դիտարկել առիթմիաները, ՍԱՏ արյունահոսությունը, արտարգանդային հղիությունը, նաև ցնցումները, որպես սինկոպեի հնարավոր պատճառ
- 3) Ծերունական ուշագնացության 25% ավելի հիմքում ընկած են սրտային առիթմիաները:

4. Տեղափոխման որոշման ընդունում

- 1) Ուշագնացությամբ տուժածին բուժօգնություն ցուցաբերելուց հետո տեղափոխել մոտակա ռեանիմացիոն բաժանմունք ունեցող բազմապրոֆիլ բուժ հաստատություն:
- 2) Իրազեկել պացիենտին և/կամ վերջինիս հարազատներին դեպքի հրատապության, սպասվող ռիսկերի և առաջարկվող գորողությունների պլանի վերաբերյալ և ստանալ իրազեկման գրավոր համաձայնություն

3) Թիրախային բաժանմունքն/բուժհաստատության իրազեկում տվյալ պացիենտի վերաբերյալ ներառյալ՝ ԱԱՀ, տարիք, նախնական ախտորոշում, ենթադրյալ ժամանման ժամանակ:

5. Փաստաթղթավարություն

- 1) Կատարել պատշաճ գրանցումներ պացիենտի վիճակի և բուժօգնության վերաբերյալ:
- 2) Զեկուցել Կենտրոնական կայան դեպքի սպասարկման արդյունքների վերաբերյալ:
- 3) Բարդ, իրարամերժ կամ կոնֆլիկտային իրավիճակների դեպքում զեկուցել անմիջական ղեկավարին:

6. Հապավումներ

ՇԲՕ – Շտապբուժօգնություն

ԱՄՆ – Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ

ՍԱՏ – ստամոքսաղիքային տրակտ

ԹԶԹԷ – թոքային զարկերակի թրոմբոէմբոլիա

ԳՈՒՎ – գանգուղեղային վնասվածք

ԷՍԳ – էլեկտրասրտագրություն

ԶՃ – զարկերակային ճնշում

ԶԹ – զարկերակային թերճնշում

ՍԶՃ – սիստոլիկ զարկերակային ճնշում

ԱԱՀ – Անուն Ազգանուն Հայրանուն

7. Շահերի բախման հայտարարագիր և ֆինանսավորման աղբյուրներ

Փաստաթղթի կազմման համար աշխատանքային խմբի անդամները ֆինանսական աջակցություն չեն ունեցել: Թիմի անդամները միմյանց կամ որևէ կազմակերպության հանդեպ շահերի բախում չունեն:

8.Գրականության ցանկ`

1. Advanced Cardiovascular Life Support. American Heart Association. Provider manual. 2016. Available at: <https://ebooks.heart.org/product/acls-provider-manual-ebook-collection>
2. HIGHLIGHTS of the 2015 American Heart Association Guidelines Update for CPR and ECC. Available at: <http://www.cercp.org/images/stories/recursos/Guias%202015/Guidelines-RCP-AHA-2015-Full.pdf>
3. European resuscitation council Guidelines 2015. Available at: <https://cprguidelines.eu/>
4. M.F.Hazinski, BLS for healthcare providers. American Heart Association 2011
5. North Carolina Chapter of Emergency Physicians Protocol Committee, North Carolina Office of EMS (2012)